

Párhuzamok

Sztella Petrídu Ásztegosz

Hajléktalan / Semmilakó / (Ott)hontalan / Hontalan

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár
18. műfordítás-pályázatának válogatott alkotásai

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár 2023. évi műfordítás-pályázatára Sztella Petrídu görög költő **Ἄσπερος** című versének fordítását várta a zsűri. Összesen 51, jeligével ellátott pályamű érkezett. A bírálóbizottság (Vörös István, Patak Márta, Caruha Vangelió) szeptember 12-i ülésén három díjat és egy különdíjat ítelt oda.

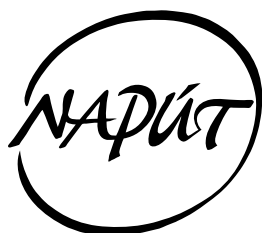
Az I. díjat **Jakabffy Éva Zoé**, a II. díjat **Dudás Éva**, a III. díjat **Kartali Zsuzsanna** kapta.

A Magyar Fordítók Alapítvány által felajánlott különdíjat, az egy hét ott-tartózkodást az alapítvány balatonfüredi fordítókázában **M. Ullrich Katalinnak** ítélte a zsűri.

Jakabffy Éva Zoé fordítása (I. díj)	13
Dudás Éva fordítása (II. díj)	14
Kartali Zsuzsanna fordítása (III. díj)	15
M. Ullrich Katalin fordítása (a Magyar Fordítók Alapítvány különdíja)	16
Bakonyi-Tánczos Veronika fordítása	17
Balassa Tünde fordítása	18
Faragó Eszter fordítása	19
Farkas Gábor fordítása	20
Hegymegi Flóra fordítása	21
Mohai Szilvia fordítása	22
Polgár Péter fordítása	23
Réfi János fordítása	24
Szilasi Katalin fordítása	25
Tomity Angéla fordítása	26
Turai Katalin Ráhel fordítása	27
Veres Tamás fordítása	28

A pályázat támogatói

naputonline.hu

Cédrus Művészeti Alapítvány

Újpesti Görög Nemzetiségi Önkormányzat
II. Kerületi Görög Nemzetiségi Önkormányzat

Αξιότιμοι φίλοι των γραμμάτων, εραστές της λογοτεχνίας κι εκλεκτοί ομότεχνοι της Ουγγαρίας,

Σ' έναν κόσμο περιτοισμμένο από ανασφάλεια, ματαιοδοξία και άγχος, η φυγή του νου από την πραγματικότητα αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την διατήρηση της ψυχικής ισορροπίας. Γιατί, αναμφισβήτητα, η φυγή σε ένα παράλληλο σύμπαν είναι αυτή που αποδιώχνει κάθε αρνητική και στενάχωρη σκέψη, που με επιμονή τείνει να ταλανίσει τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου, διαταράσσοντας ταυτόχρονα και την σωματική του υγεία. Γι' αυτό κι οποιαδήποτε προσπάθεια αποζητά για λύτρωση το ταξίδι του νου και της ψυχής, αξίζει κι επιβάλλεται να επικροτείται, αλλά και να αποτελεί υγιές και καθολικό παράδειγμα προς μίμηση.

Ως Ελληνίδα ποιήτρια της νέας γενιάς ποιητών, πραγματοποιώ κι εγώ συχνά τέτοια συναρπαστικά ταξίδια φυγής. Και, πραγματικά σας μιλώ, νιώθω υπέροχα. Η ελευθερία που μου προσφέρει απλόχερα ο λόγος της ψυχής, ακόμα κι αν το περιεχόμενο της πέννας μου αποτυπώνει σκοτεινές και μελαγχολικές αλήθειες της επίγειας, σκληρής από κάθε άποψη πραγματικότητας, είναι θεραπευτική. Κι έτσι πρέπει να είναι, εν τέλει, όχι μονάχα για μένα, αλλά και για όλους τους δημιουργούς και για τους αναγνώστες τους σε κάθε περίπτωση.

Αυτή τη συγκεκριμένη στιγμή, που σας χαιρετίζω από την Ελλάδα, αποτυπώνοντας για ακόμα μια φορά τις σκέψεις μου στο χαρτί, νιώθω ξανά μοναδικά, αλλά και κάτι παραπάνω από ελεύθερη. Νιώθω ξεχωριστή. Νιώθω χαρά και συγκίνηση μαζί. Νιώθω περηφάνια, όχι μόνο ως δημιουργός, αλλά κι ως Ελληνίδα. Νιώθω ευγνωμοσύνη. Νιώθω μεγάλη τιμή. Για πρώτη φορά στη λογοτεχνική μου πορεία, εκπρόσωποι μιας ξένης χώρας, της δικής σας χώρας, υπηρέτες των γραμμάτων κι οι ίδιοι, ομότεχνοι και προπαντός οραματιστές, δίνουν (χωρίς να το γνωρίζω) προσοχή στο έργο μου και το προβάλλουν ως άξιο μετάφρασης.

Θέλω με αυτόν εδώ, το μικρό και σύντομο χαιρετισμό μου, να ευχαριστήσω μέσα από τα βάθη της καρδιάς μου την Εθνική Βιβλιοθήκη Ξένων Γλωσσών της Ουγγαρίας (η οποία ανήκει στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ουγγαρίας), που προκήρυξε τον Ιούλιο που μας πέρασε διαγωνισμό λογοτεχνικής μετάφρασης και συγκεκριμένα το Μεταφραστικό Διαγωνισμό 2023, για την ανάδειξη της καλύτερης ουγγρικής μετάφρασης του ποιήματός μου «Άστεγος», που φιλοξενείται στο βιβλίο μου «Ο καιρός» των εκδόσεων «Άλφα Πι». Θα της είμαι για πάντα ευγνώμων. Δεν το περίμενα. Δεν το φανταζόμουν ποτέ. Πώς θα τολμούσα να φανταστώ κάτι τέτοιο, τη στιγμή που υπάρχουν ανάμεσά μας αμέτρητοι ταλαντούχοι ποιητές της νέας γενιάς, άξιοι προσοχής;

Ευχαριστώ, επίσης, και προσωπικά τη συγγραφέα κα. Μάρθα Πάτακ, για την επιλογή του ποιήματός μου στο διαγωνισμό, καθώς και την κα. Αλεξάνδρα Πάντσιου, υπεύθυνη του τομέα Εθνικότητων, που είχε την καλοσύνη να με ενημερώσει σχετικά με το διαγωνισμό και την επιτυχία της διεξαγωγής του και να γεμίσει με απέραντη χαρά την ψυχή μου.

Θερμά ευχαριστώ, φυσικά, απευθύνω και σε όλους τους υποψήφιους μεταφραστές λογοτεχνίας, που συμμετείχαν στο διαγωνισμό μετάφρασης και κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποδώσουν με επιτυχία στη δική τους γλώσσα ένα έμμετρο κι ομοιοκατάληκτο ξενόγλωσσο ποίημα, το ποίημά μου. Αξιέπαινη η προσπάθειά τους, μιας και η ποίηση αποτελεί, ομολογουμένως, ένα από τα πιο

δύσκολα κι απαιτητικά είδη της λογοτεχνίας παγκοσμίως, πόσο μάλλον η ακριβής και πιστή μετάφρασή της.

Εύχομαι σε όλους εσάς, που τιμήσατε το διαγωνισμό με τη συμμετοχή σας, κάθε καλό στη ζωή σας, αστείρευτη έμπνευση, πηγαίο ταλέντο, μπόλικο μεράκι, αμέτρητα ταξίδια στον κόσμο της ελευθερίας και της έκφρασης και μια λαμπρή δημιουργική πορεία, όπως ακριβώς την ονειρεύεστε.

Τέλος, θερμά συγχαρητήρια στους βραβευθέντες του Διαγωνισμού και πάντα μεγάλες επιτυχίες! Ευελπιστώ, όταν με το καλό θα επισκεφθώ τη χώρα σας, καθώς, πλέον, θεωρώ χρέος μου και χαρά επίσης αυτό το ταξίδι, να σας γνωρίσω και να σας συγχαρώ κι από κοντά.

Ως τότε, να είστε καλά και να απολαμβάνετε πάντα το ταξίδι της δημιουργίας!

Με σεβασμό και εκτίμηση,

Στέλλα Πετρίδου
Ποιήτρια, στιχουργός, πεζογράφος
Πρόεδρος της Ένωσης Λογοτεχνών Αιγαίου

Tisztelt olvasás- és irodalomkedvelők, jeles magyar alkotótársak!

Egy bizonytalansággal, hiábavalósággal és szorongással körülvett világban az elme menekülése a valóságtól a lelki egyensúly fenntartásának elengedhetetlen feltétele. Mert kétségtelen, hogy a párhuzamos univerzumba való menekülés az, ami elűz minden negatív és nyomasztó gondolatot, amelyek hajlamosak az ember belső világát kitartóan megzavarni, fenyegetve ezzel annak egészségét is. Ezért minden olyan erőfeszítés, amely az elme és a lélek utazásának megváltására törekszik, megérdemel egy tapsot, és egyben egészséges és egyetemes példát is jelent, amelyet követni kell.

Az új költőnemzedék görög költőjeként én is gyakran vállalkozom ilyen izgalmas, menekülő utazásokra, és, őszintén szólva, remekül érzem magam. Az a szabadság, amelyet a lélek szava nagylelkűen nekem nyújt, még akkor is, ha tollam a földi, zord valóság – minden tekintetben – sötét és melankolikus igazságait ragadja meg, gyógyítólag hat. És ennek minden esetben így kell lennie, nemcsak rám, hanem minden íróra és olvasóra nézve is.

Ebben a pillanatban, amikor Görögországból üdvözlöm Önöket, és ismét papírra vetem gondolataimat, felettébb szabadnak és különlegesnek érzem magam. Az öröm és meghatódottság érzése jár át. Büszke vagyok, nemcsak mint alkotó, hanem mint görög is. Hálát érzek és nagyon megtisztelve érzem magam. Irodalmi pályafutásom során először fordul elő, hogy egy idegen ország képviselői, a betűk szolgái és maguk a kortárs alkotók (tudtom nélkül) felfigyelnek a művemre, és fordításra érdemesnek tartják azt.

Szeretnék szívből köszönetet mondani az OSZK-Országos Idegennyelvű Könyvtárnak, hogy idén júliusban irodalmi műfordítás-pályázatot hirdetett, a *Hajléktalan* című versem legjobb magyar fordítását keresve. A vers az Alfa Pi kiadónál megjelent *Az időjárás* című kötetemben szerepel. Nem számítottam, sőt soha nem is gondoltam ilyen tisztességre, könyvtáruknak örökké hálás leszek. Nem számítottam, sőt soha nem is gondoltam ekkora megtiszteltetésre. Hogyan is mertem volna ezt elképzelni, amikor annyi tehetséges, az új generáció képviselőjeként számontartott költő van közöttünk?

Szeretnék személyesen is köszönetet mondani Patak Márta írónak, hogy versemet választotta pályaműként, valamint Pancsosz Alexandrának, az OIK Nemzetiségi Osztály vezetőjének, aki tájékoztatott a pályázatról és annak sikeres lebonyolításáról, Mindez mérhetetlen örömmel töltötte el lelkemet.

Természetesen ezúton is szeretnék köszönetet mondani azoknak a műfordítóknak, akik részt vettek a műfordítás-pályázaton, és mindent megtettek azért, hogy saját nyelvükön sikeresen visszaadjanak egy idegen nyelvű rimes verset, az én versemet. Erőfeszítésük dicséretes, hiszen a költészet köztudottan az egyik legnehezebb és legigényesebb irodalmi műfaj a világon, nem is beszélve annak pontos és hű fordításáról.

Mindenkinek, aki részvételével megtisztelte a versenyt, kívánok minden jót az életben, végtelen ihletet, nagyszerű tehetséget, sok szenvedélyt, számtalan utazást a szabadság és a kifejezés világában és ragyogó alkotói utat, úgy, ahogyan azt megálmodták.

Végezetül gratulálok a verseny győzteseinek, és hasonló sikereket kívánok a jövőben is! Remélem, egyszer eljutok Magyarországra, hiszen most már

örömteli kötelességemnek tartom, hogy ezt az utat megtegyem és személyesen találkozhasak Önökkel.

Addig is minden jót kívánok, és mindig élvezzék az alkotás útját!

Tisztelettel és elismeréssel:

Sztella Petrídu
költő, zenei szövegíró, prózaíró,
az Égei Írószövetség elnöke

Fordította: Pancsosz Alexandra

Formán innen és formán túl

Sztella Petrídu *Hajléktalan* c. versének 51 fordításáról

Az idént különösen nehéz feladat elé állította a fordításra kitűzött vers a pályázókat. Hiszen egy kortárs újjörög szövegről van szó, mely igen erősen kötött formában íródott. A nyersfordítás pedig csak a szótagszámról és a rímképletről tájékoztatott, aki mindennek megfelelt, még nem feltétlenül találta meg a formát, amelyben az eredeti íródott. Ha valaki nem figyel arra, hogy hím- vagy nórímekeket alkalmaz a sorok végén, akkor a szótagszám megtartása mellett is a vers hol jambikus, hol trochaikus lesz. Ráadásul, még ha a forma jól ki is jön, nem mindegy, hogy milyen áron. Beáldozom-e érte a mai magyar nyelv szabályait, szókészletét, természetes stílusát? Török kori, tizenkilencedik századi versnyelven beszélek-e, vagy olyan természetesen, ahogy mindenkor teszem?

Egy vers fordítása nem a tartalmak szó szerinti visszaadásán múlik, bár persze a félrefordítás mindig kerülendő. Egy vers fordítása nem a forma pontos visszaadásán múlik, bár a magyar költői hagyomány ezt követeli. A verslábakat a szóhangsúllyal állítják elő az indoeurópai nyelvekben, ám ezt mi az ógörögre támaszkodva és saját fonetikai rendszerünk lehetőségeit kihasználva, időmértékesen adjuk vissza. Fordítóink is ingadoztak, néhányan a magyaros (hangsúlyos) verselés mellett döntöttek, nem is teljesen helytelenül, bár az elfogadott fordítói szokásokkal ellentétben.

Egy vers fordításának talán legnehezebb kérdése a stílus megtalálása. A stílust Petrídu versének fordítása esetében a forma kiválasztása és betartása határozta meg. Így aztán volt, akinek Villon, volt, akinek Balassi Bálint, volt, akinek Ady, volt, akinek József Attila jutott eszébe. Aki a legközelebb merészkedett a jelenkorhoz, az viszont rockszöveggé stilizálta fordítását. A pályázók többsége a stílus megtalálásáért vívott harcban látványos és szép kudarcot vallott. Tegyük hozzá, hogy az újjörög nyelv és kultúra ismerete nélkül csak jelenkori párhuzamok keresése segítségével lehet ideiglenes megoldást találni egy, a magyar irodalomba bevezetni szándékozott kortárs költő fordítása esetében. Sajnos az asszociációk idáig senkinél nem értek el, látható, hogy a gimnáziumi irodalomoktatás nagy átlagban József Attilával és Radnóttal ér véget. Pedig a kortárs magyar költészetnek is bőven vannak a kötött formával virtuózan és elég különböző módon élő szerzői (Parti Nagy Lajostól Kovács András Ferencen át egészen Szabó T. Annáig vagy G. István Lászlóig).

A pályaművek a verstan ismeretek hiányáról is tanúskodtak, alig volt pályázat, mely a vers minden formai sajátosságának meg tudott volna felelni. De más formai kihívásokat is észre kellett venni a szöveg fordítás előtti tanulmányozása során. Az első versszak nyitó sorainak visszatérését az utolsó versszakban és azt, hogy a négy szótagos sorok a vers teljes hosszán ugyanazt a rímet viszik tovább. Úgy tűnik, hogy a pályázók egy része nem vetett a vers egészére formai és tartalmi szempontból pillantást, vagy erejét meghaladta a nehéz feladat.

A következő pályázatot előkészítendő, hasznos volna versfordító-szeminariumot tartani a majdani és egykori pályázóknak, a versfordítás és versírás

kérdései iránt érdeklődőknek! Annak idején Lator László híres szemináriuma is *Műfordítás* címen szerepelt az egyetemi indexünkben.

Hogy szemléltessük, mennyire nehéz feladatuk volt a pályázóknak, nézzünk néhány fordítási problémát. Az idézeteket nem kapcsolom össze a fordítók nevével, annál kevésbé, mert egyelőre magam is csak a jellegüket ismerem, de a tanulság úgyse csak nekik szól, hanem mindenkinek, aki szembenézett már a lefordíthatatlannak tartott vers fordításával.

Az egyik pályázó a következőt írta:

*Viaskodom múlt korcs kódéval,
homályos üszök elegyével,
megegyelve.*

Ez a nyersben a következőképp hangzott:

*Mögöttem a szórványos emlékek
Már hallucinációvá válnak.
Felemre fogytam*

Átértelmezés, Adyvá stilizálás, ragrím, rímkényszer, ami már értelmetlenségbe torkollik. Ha most meg kéne határoznunk, hogy mit jelent a *megegyelve* szó, erre a szövegkörnyezetre tekintve, nehéz lenne megmondani. Az *egyel* mezőgazdasági szakkifejezés, a *megegyel* egyéni szóalkotás, valószínűleg összekeverést jelenthet, bár korcs kódöt és homályos üszköt nehéz összekeverni. A fordítónak itt mindenképpen érdeme, hogy egy stílus fikciójához próbálta igazítani munkáját, még ha tévesen is, mert Ady világának nem sok köze van Petriduéhoz.

A fordítót, akárcsak a költőt, az a veszély is gyakran fenyegeti, hogy ötlete vagy megoldása annyira elvonja a figyelmét, hogy nem veszi észre egy másik értelmzés kellemetlen belejátszását a versbe. Ezt a sort: *Réveteg a tekintetem, tétova vagyok*, az egyik pályázó így fordította: *Andalog szemem, fejevesztetten*. Ez egy elgurult és gogoli értelemben új életre kelt szem kalandjairól számol be, aki kilépett a fejből, hogy saját kedvére andalogjon.

Az egyik négy szótagos sor *kis istent* emleget, ezt a fordító a következőképpen adta vissza: *Kis Úr vagyok* – ami inkább bemutatkozás, mint egy istenről alkotott vízió.

Akadtt azért eset, amikor a fordító kísérletet tett a nyelv hétköznapi stílusrétegeinek megszólaltatására. A következő nyersfordítást:

*A száalmat, mint hordalékot, ellöki magától
Hadd cipeljen minden tövist
Mi szemből rázáporoz.*

így adta vissza:

*Görgetem rám maradt száalmam
Ahogy a ganajtúró a szart
Maga előtt.*

Ebben az esetben viszont úgy tűnik, hogy a fordító túllőtt a célon, mert a ganajtúró bogárnak és zsákmányának emlegetése egyáltalán nem szerepel az eredetiben, így az *ürülék* szó visszaadásának stilisztikai problémája nem e vers fordításának kihívásai közé tartozik.

Nehéz meghúzni a határt, hol kezdődik a fordítói hűtlenség, és hol végződik a fordítói szabadság. Ötvenegy változat készült ebből a nagyon izgalmas versből, volt, aki a forma használatát teljesen elvetette, de összességében alig néhányan birkóztak meg vele. Születtek emlékezetes kancsal rímek: *Lábaim nehezek egészen, / Egyetlen megváltó égiszem*. De nem nagyon jutottunk el odáig, hogy a fordítások javaslatot tegyenek a vers magyar irodalom számára való stilisztikai újdonságának tekintetében. Néha sikerült ebben az értelemben ide-oda kapcsolni, mint azt fentebb már jeleztük, de ez a kapcsolódás inkább a fordítót, nem a verset jellemezte.

Sokan úgy gondolják, hogy verset lehetetlen fordítani. Talán ez a vállalkozásunk is ezt látszik igazolni. De azért, mert valami lehetetlennek tűnik, még nem feltétlenül olyasmi, amit meg se érdemes próbálni. A versfordítás a vers megértésének legfontosabb eszköze. A konkrét fordítás a konkrét vers megértésének persze, de mindezen túl általában is sokat tudunk meg arról, hogy mi a vers, ha egyet legalább megpróbálunk lefordítani. Persze ha egyet próbálunk meg lefordítani, a kudarc garantált, hiszen ennek a munkának rengeteg szakmai, gyakorlati része is van, és egyetlen kovácstanonc sem a mesterdarab létrehozásával kezdi tanulását. De miért van arra egyáltalán szükségünk, hogy megértsük, mi a vers? Azért, mert a vers maga is egy megértési folyamat lenyomata. És katalizátora is egyúttal az olvasó esetében. A vers a világmegértés eszköze, így az önmegértésé is. Sokat megtudtam általam nem is ismert fordítókról egyetlen munkájuk olvasása közben. Ha a fordítók most ilyen szemmel visszaolvassák saját munkájukat, talán önmagukról is megtudnak valami újdonságot.

Vörös István

Értékelés

Örök kérdés a műfordító előtt, hogy a vers mennyire legyen szöveghű, mennyiben kövesse az eredetét, hangulatában, ritmusában, szótagszámban, ritmusban, rímben, lehet-e egyáltalán verset fordítani, vagy inkább írni kell egy újat helyette magyarul. Mi el vagyunk kényeztetve, a legjobb költőink fordítottak nekünk verset, bele is szervesültek a magyar irodalomba, miközben máshol az a gyakorlat például, hogy kötött formát meg sem kísérelnek fordítani, odateszik az eredeti mellé a fordítást prózában. Mi ezúttal kötött formát választottunk, bízunk benne, hogy a pályázók követni is fogják a fordításban. Többé-kevésbé sikerült, viszont az erőtetett rímnél még a nem-rím is jobb.

Helyenként úgy éreztem, mintha a görögstudás ezúttal hátrányt jelentett volna a pályázóknak, mintha nem tudtak volna elrugaszkodni az eredetitől. Egyértelműen ki is derült, ki tud görögül, ha másból nem is, de abból mindenképpen, hogy a φράγκα (fillér, garas, krajcár stb. jelentésű) szót az illető franknak fordította (hacsak nem a ChatGPT vagy a Google művelte ezt a gonosz tréfát velük). A vers elején a markáns, háromjelzős halmozás, μισόγυμνος, κυνηγημένος και μοναχός sok fordításban elvész, pedig valahogyan nem ártott volna belecsempészni a szövegbe. Jó címmegoldást is találhatunk, nem egyszerűen *Hajléktalan*, van *Hajlék nélkül*, ez utóbbi is nyilván a görög eredeti fosztóképzőjére utalhat. Bár a szerzőt nem díjaztuk, címválasztását értékeltem. Ha viszont *Hajléktalan*, akkor én a pályázók helyében odatettem volna azt a határozott névelőt is, *A hajléktalan*, ezt a megoldást kevesebben választották.

Elég sok pályamunkában találok számomra ettől a verstől hangulatilag abszolút idegen, oda nem illő kifejezéssel – *gagyi parfüm*, *testem idétlen* és hasonlók, bár azt is el kell mondanom, hogy más esetben, még ha a szöveghűség rovására ment is, díjaztuk az empatikus fordítást, mert az is igaz, hogy nem szavakat, nem is mondatokat fordítunk, hanem képeket, érzéseket próbálunk visszaadni, úgyhogy a beleézés mindenképpen fontos szerepet játszik az újraírás során, merthogy a feladat az lett volna, magyarul írni egy verset ebből a görög nyersből. A díjazások ellenére elmondhatjuk, hogy igazán jó vers kevés született.

Általános, technikai észrevételem, hogy a pályázók elég hányaveti módon küldték be a fordításukat. Nem egy pályamunkán nincsen szerző, jelige, nem követi az eredeti versszaktródelést, ami hiba, hiszen mégiscsak egy versről van szó.

Mindent egybevetve a műfordítás, azon belül is a versfordítás nehéz szakma, de tanulható, minél többet gyakorolja valaki, idővel annál jobb lesz benne, úgyhogy mindenkit arra biztatok, díjazottat, nem díjazottat egyaránt, hogy tessék folytatni. Javaslom a verstani kézikönyvek sűrű használatát, a hangos vers- és prózaolvasást, a vershallgatást, sokszor, egymás után, főleg, mielőtt nekiállunk fordítani. Tessék hasonló hangulatú, témájú magyar verseket olvasni fordítás előtt. Tapasztalatból mondom, az rengeteget segít a munkában. Kitartást és töretlen lelkesedést kívánok hozzá.

Patak Márta

Στέλλα Πετρίδου

Άστεγος

Στο δρόμο σέρνομαι χαμένος,
μισόγυμνος, κυνηγημένος,
και μοναχός.
Καπνός τα φράγκα μου απ' την τσέπη,
ό,τι απόμεινε απ' τα πρέπει.
Είμαι φτωχός.

Πλάνα η ματιά μου, σαστισμένος,
αλλού στη σκέψη, μπερδεμένος,
σχεδόν τυφλός.
Πίσω μου σκόρπιες αναμνήσεις
γίνονται πλέον παραισθήσεις.
Μένω μισός.

Μπροστά μου άφαντη η συμπόνια,
σαν απομίμησης κολόνια,
φίλος κι εχθρός.
Σπρώχνει τη λύπη κατακάθι
να κουβαλάει κάθε αγκάθι
που βρέχει μπρος.

Σφίγγω τα χέρια μου στον πόνο
κι από τις τύψεις μου γλιτώνω.
Μικρός θεός.
Μα η ιστορία συνεχίζει
και τη ζωή μου την ορίζει
σαν τιμωρός.

Κι αν τώρα σέρνομαι χαμένος,
από ελπίδα ξοφλημένος
και μοναχός,
βαριά τα πόδια μου στο κρύο,
ανάστασή μου το αντίο
και λυτρωμός.

Sztella Petridu

Hajléktalan

Jakabffy Éva Zoé fordítása (I. díj)

Az úton vánszorgok elhagyva
flaszter rongyos, kiűzött vadja
szál egyedül.
Zsebem lyukas, kámfor lett pénzem
amim csak volt, már mind feléltem
több nem kerül.

Homály telepszik a látványra
agyam, régebben kincsesbánya
üres belül.
A múltam: foszlány emlékképek
arcom, bár vízióktól tépett
átszellemül.

Jelenem: elillant sajnálat –
mú-parfüm. Kit hittem barátnak,
mind elkerül.
Ki a szájalmat eltaszítja,
záporzik rá tövisnek kínja,
kénytelen tűr.

A gyötrelmet magához vonja,
s lehull róla bűnbánat gondja,
megistenül.
De folytatódik a történet –
a sorstól újabb botütések,
ítéletül.

S ha most itt vánszorgok elhagyva
flaszter rongyos, kiűzött vadja
szál egyedül,
fázó lábamnak már nehéz ez,
de hogy közel jut a végéhez,
szinte repül.

Sztella Petridu

A hajléktalan

Dudás Éva fordítása (II. díj)

Fáradtan, úttalan utakon
járok, ruhám rongyos, kutatom
régi társam.
Lukas zsebem rég elárvult már,
semmim nincs, egy koldusért nem kár,
üres ágyam.

Még egyszer az eget kémlelem,
szemem fáj, lelkemben félelem
hűti vágyam.
Sovány, szikkadt testem elaggott,
emlékeim csak kósza hangok,
tűnik árnyam.

Nincs már, aki utam velem járja,
hajléktalant barát nem várja,
ledólt házam.
A szánalom csak koszos gúnya,
szúrós vadvirág, hervadt, csúnya,
ne is lássam.

Fájdalom lüktet ereimben,
tükröm homályos, tetteimben
Istent láttam.
Életem halkán tovább perreg,
utamon kísér égi sereg
perel s támad.

S fáradtan, úttalan utakon
járok, lábam fagyott, elhagyom
régi társam.
Búcsúm ima lesz, nem támadás,
kereszthalál után feltámadás,
erre vártam.

Sztella Petridu

Semmilakó

Kartali Zsuzsanna fordítása (III. díj)

Házatlanul, sehonnan csúszom
sehová, csupasz semmiúton.
És senkivel.
Zsebem elférne egy garasban,
elvásott testem is lakatlan.
Nincsem kilel.

Lelkem függőnyeit behúszom,
a ki- és belátást megúszom.
Enyésszek el.
Bejárt utam feledve ásít,
légvár-üveghegyem se más, mint
aszott kebel.

Szagról tudom, ki fog elhagyni.
Együttérzése, mint fals kölni,
enyésszik el.
Tüskés vagyok, hát tüskét adok
virágért cserébe. Támadok
szívvel, színnel.

Kínjaim magamhoz ölelem,
a bűnbánattól így menekszem,
nikkel hittel.
Kiszállni mégsem lehet soha.
Sztorim vezeklés-automata,
ütve emel.

Csupasz úton, ha pőrén csúszom,
házatlan lelkem dróton húszom,
úgy megyek el.
Hideg sár örökléthez ragaszt,
lator köpése égi malaszt.
Az úr felel.

Sztella Petridu

Hajléktalan

N. Ullrich Katalin fordítása

(a Magyar Fordítók Ház Alapítvány különdija)

Némán, fájón vonszolom magam,
Pőrén, céltalan – undorral
Néz rám, ki lát.
Pénzem semmi, volt, lába kelt,
A jók sem száznak, időm kitelt,
Itt mindegy-már.

Nézem a semmit, révetegen,
rágódok rég-volt életemen,
Világ-vakság.
Elnyútt szatyorban egész létem,
Emlékfoszlányok a fejemben,
Testem csontváz.

Bőröm átható bánattól szaglik,
Szánalmat csak tettet a másik,
S összever tán.
A sajnálat, ha fel is böffen,
A „tehet-róla-kit-érdekel”,
Arcomba vág.

Elrejttem fájdalmam, sok bajom,
Már nem fáj kuka-méltóságom,
Isten megszán.
De smasszerként parancsol sorsom,
Így marad, meg van írva, gondolom,
Ez vagyok már.

Így hát némán, kínnal vonszolom
magam, reménytelen, folyton úton,
és nincs más.
Jéggé dermed vánszorgó lábom,
Meváltásom, feltámadásom, –
Az isten-hozzád.

Sztella Petridu

Hajléktalan

Bakonyi-Tánczos Veronika fordítása

Vonszolom magam elveszetten,
rongyos és úzótt vadként leltem
e bús magányt.
Füstbe ment fillérek a zsebben
s tűnt vágyak, a vállamon lebben
ínség-kabát.

Messze tekintek révetegen,
tétován, zavartan néz szemem
vakon reád.
Hátam mögött emléktörmelék:
képzelgés lett, puszta semmiség.
Elfogyok hát.

Együttérzés illan előlem:
hamis parfüm szaga a szélben,
ellen, barát.
Csak száanalom-hordalék marad,
s a rám szórt tövisdarabokat
viszi tovább.

Fájdalmamra kulcsolom kezem,
megbánástól megőrzöm lelkem
isten-porát.
Messze még a „bevégeztetett”,
kőbe vésték minden léptemet,
ítélet várt.

És csak vánszorgok elveszetten,
a remény is elhagyott engem
s e bús magányt.
Léptem nehezül, dermed a dac,
feltámaszt s megvált majd érzem, az
istenhozzád.

Sztella Petridu
(Ott)hontalan
Balassa Tünde fordítása

Egyedül járok, poros úton
Lábamat magam után húzom
Úzött vagyok.
Se nevem, se társam, se kincsem,
Ami kevés volt már az sincsen.
Szűkös napok.

Felére csökkent le a súlyom.
Hagyom, hogy az elmém megbújjon.
Tétlen, vakon.
Kusza emlékei a múltnak
Álomképpé homályosulnak.
Zavart vagyok.

A kegyelem, mely édes, akár
Parfüm a hamis barát nyakán,
Légy a falon,
Nem szól. És teher lett a részvét:
„Cipelje csak a keresztjét, én
nem zavarom!”

A büntudat lyukat fúr testembe,
Kézemet rászorítom a sebre.
A fájdalom
Múlik, az élet szalad tova.
Majd elítél, kinek az joga.
Nincs irgalom.

Ím reménytelenségben úszom.
Dermedt lábam hiába nyújtom.
Magam vagyok.
Elveszve. Vágyom és várom az
örök búcsút, amely elhossa
megváltásom.

Sztella Petridu
Hajléktalan

Faragó Eszter fordítása

Hajszoltan űzöm mindig magam,
félmeztelen és magányosan,
otthontalan.

Árva fillér sem peng zsebemben,
ami volt, azt is elvesztettem,
nincs egy vasam.

Magamtól távol, réges-régen
magamon kívül már egészen,
vakki szemem.

Hajszolva démonoktól egyre,
látomásokkal minden este.
Éhem nyelem.

Elszállt irgalom, mint rossz szagok
olcsó parfümből, elillanók,
magam vagyok.

Szemekből tövis a szájalom,
magammal cipelem bánatom,
éhen halok.

Ökölbe szorul mindkét kezem.
Az önsajnálatot megvetem,
mint egy isten.

Így folyik létem napról napra.
A létezésem minden napja
büntetésem.

Hajszoltan űzöm mindig magam,
reményvesztetten, magányosan,
lesajnáltan,

fagytól a lábam jéggé dermed.
Üdv, feltámadás az ég veled,
vagy ami van.

Sztella Petridu
Hajléktalan
Farkas Gábor fordítása

A meztelen magánytól sújtva
kitaszított létem tortúra
az útszélen.
Üres zseb, nincstelenség vagyok,
ingem alatt a szükség vacog
azúr-kéken.

Csak bámulok az úton túlra,
ahogy foszlik a lét kontúrja,
vakon nézem.
Ami volt, hallucináció,
és hogy a teljesség hány kiló,
nem emlékszem.

Az együttérés is csak pára,
rég nem volt illatok csapdája,
ölelve öl.
A szájalom felgyűlt hordalék,
nem kell; de a tövist hordja rég,
s a testre dől.

Kezem a fájdalomon szorosan,
feloldozásom sokszor olyan
csöppnyi Isten.
Létem csak büntetés, ítélet,
deklarálja a semmiséget,
szűnik minden.

És meztelen magánytól sújtva
remény nélkül újra meg újra
az útszélen.
A fagyos járdaszegély felett
feloldozás az istenveled,
hazug szégyen.

Sztella Petridu
Hajléktalan

Hegymegi Flóra fordítása

Folyton úton, húzom a testem,
kallódva, úzve, leplezetlen,
magam vagyok.
Tőlem elszélednek a pénzek,
azok is, mit muszájból kérek.
Csekély vagyok.

Agyam ködös, révedő szemem
megcsal, nem találom a helyem –
Vakon vagyok.
Mögöttem emléktöredékek
korszosult ábránd-szövedéke
Félben hagyott.

Jobb, ha a részvét nem jár erre
mint pancsolt parfüm, egyszerre
társ, haragos.
Lesöpröm a sajnálat porát
a rám zúduló tüskék záporát
én kiállom.

Kezem fájón kulcsolom össze
lelkem megbánás ne kötözze
Neved áldom.
Bár sorsom magát tovább írja,
annyit érek, mennyit a bíra
rám kiszabott.

S kallódva tovább húzom testem,
minden reményem elvesztettem,
magam vagyok.
Fagynehéz lábam alig bírja,
de elérek hozzá, ha hívna
harmadnapon.

Sztella Petridu
Hontalanul
Mohai Szilvia fordítása

Botorkálok az úton, messze,
űzött vadként, félig-vetkezve,
egymagamban.
Zsebemből elillant mind a kincs,
mi muszáj lenne, már arra sincs.
Kiapadtam.

Tétován, el-elrévedezve
elkalandozom, eszem vesztve,
elvakultan.
Emlékfoszlányok magam mögött,
tán csak képzelem őket törött
fél-magamban.

A ködbe veszett jó indulat
olcsó parfümként mutat utat,
étet s áltat.
Búbánat-morzsákból szótt pajzsom
a tövisek útjába tartom –
hullnak sorban.

Úgy fáj, hogy ökölbe szorítom
kezem, s így szégyenem csitítom.
Bízz uradban.
Ám a történet tovább görög,
az életemen súlyos rögök.
Elkárhoztam.

És ha most botorkálok messze,
végig az úton, reményvesztve,
egymagamban,
Lábam a fagyban alig moccan,
pedig a megváltásom ott van
a búcsúban.

Sztella Petridu
Hajléktalan
Polgár Péter fordítása

Úttalan úton visz a lábam,
rongyaiban, megtépázottan,
magam vagyok.
Utolsó fityingjeimnek sem
volt már maradása zsebemben,
most nyomorgok.

Tompa-meredten leragadtam
vágyak s álmok között, zavartan
csak hunyorgok.
Múltamból a tört emlékképek
egyre életlenebbek lesznek.
Elsorvadok.

Még érzem a hamis szánalom
elillanó bűzét magamon,
becsaptatok.
Képmutatásokat már teher,
inkább a töviskoszorú kell,
hát dobjátok.

Öklöm szorítja a fájdalmat,
így nem gyötör az önsajnálat,
s megbocsájtok.
De utam itt nem érhet véget,
még sújthat sokezernyi végzet,
rab maradok.

S ahogy egyre visz csak a lábam,
reménytelen bolyongásomban
magam vagyok.
Hideg lassítja lépteimet,
megváltásom egy istenveled,
s feltámadok.

Sztella Petridu
Hajléktalan

Réfi János fordítása

Az úton vonszolom magam
alig-ruhában, hangtalan,
csak én, csak én.
Aprópénzem, mi volt velem,
kámforrá vált mind hirtelen.
Vagyok szegény.

Tekintetem bizonytalan,
képzet-valóság egybe van.
Mint a vakok.
Emlék-szilánkok: már a múlt,
hallucinálás, megfakult.
Sovány vagyok.

Az együttérés szublimál
és minden gesztus talmi, ál.
Emberalak.
Már elfogyott a szájalom,
tövist hordozok vállamon –
szemsugarak.

Mi fáj, kezemmel lefogom
túl lelkipurdalásokon
így sem kevés.
A folyamat csak megy tovább
e létben és e léten át,
mint büntetés.

Elveszve vonszolom magam,
remények nélkül, céltalan,
csak én, csak én.
Lábam nehéz, majd' megfagyok,
bevégzem s lelkem felragyog
Isten egén.

Sztella Petridu
Hajléktalan
Szilasi Katalin fordítása

Koldus módra lerongyolódok,
és üldözöttként vonszolódok
az utamon.
Kámforrá vált élnivalómra
– némi szikkadt kenyérre, borra –
szánt garasom.

Bávatagon cipelem sorsom,
mondatokba gubancolódom
félíg vakon.
Múltbéli, maradék foszlányok...
Emlékeket hallucinálok.
Sovány karom

hiába nyújtom barát felé,
közönye, mint ellenségemé.
Nincs szájalom.
A hamisság töviskorona,
egyformán szúr, szorít. Kaloda
a fájdalom.

Rászorítom sebemre kezem.
A lelkem tiszta. Menekedem.
Elfogadom,
mint kis Isten, az ítéletet.
Az életem elrendeltetett,
odaadom.

Most lerongyolódva vonszolom
magam, csak magányom hordozom
az utamon.
Kihúl a lábam, gémberedek.
Meváltás lesz, ha majd fekhettek
ravatalon.

Sztella Petridu
Hajléktalan
Tomity Angéla fordítása

Célt vesztve vánszorgok az úton,
félíg pucéran, űzve folyton,
s remetemód.
Zsebemből füstté vált a fillér,
volt, nincs szükségesetre pillér.
Részem nyomor.

Tekintetem tompa a gondtól,
elmém zavart, máshova gondol,
nézek vakon.
Ha emlékfoszlány leng utánam,
azt képzelem, hallucináltam.
Fogyatkozom.

Előlem a részvét elillant,
mint pancsolt parfümből az illat,
barát s gonosz.
A szájalom sarát lerúgja,
csak azért is tövist visz újra,
mi záporoz.

Kínnál kezem kulcsolom össze,
s a büntudattól megmenekszem.
Isten potom.
De sodor a történet árja,
s a lét életfogytiglanára
ítél a kor.

S ha most vánszorgok itt az úton,
hol se reményem nincs, se céloom,
remetemód,
s a hideg súlyként ül a lábra,
az üdvöm s megváltásom ára
a búcsúszóm.

Sztella Petridu

Hontalan

Turai Katalin Ráhel fordítása

Az úton csak vonszolom magam
elveszetten, meztelen préda,
magam vagyok.
Kifosztva tátong üres zsebem,
nem maradt a maradékból sem,
szegény vagyok.

Kába szemmel, zavarodottan,
máshol járok gondolatban,
szinte vakon.
Mögöttem már minden emlékem
mint szórványos délibáb dereng.
Fogyatkozom.

Előttem a részvét tovaszállt,
mint hamis kölnifelhő, barát
és ellenség.
A sajnálat porát lesöpri,
az arcomba hagyja hullani
a sok tüskét.

A fájdalomra nyomom kezem,
az önvád már elkerül engem.
Isten apró.
De sodor tovább a történet
és kiszabja rám életemet
mint egy bíró.

Én pedig még vonszolom magam
elveszetten, kiábrándultan.
Magam vagyok.
Csak fagyott lábam súlyát viszem.
Elköszönni megváltás nekem,
feltámadok.

Sztella Petridu
Hajléktalan
Veres Tamás fordítása

Út porába nyomot váj testem,
szakadt a ruhám, jön mellettem
fájó magány.
Zsebemben pénzből semmi készül,
a volt a ninccsel kiegészül.
Rossz az arány.

Nézem a távolt céltalanul,
gondolataim nyomja a súly.
Nincs horizont.
Csodára váró emlékeim
megfogyott testem járatain
keresnek hont.

Az empátia szálló pára
emlékszem álnok illatára.
Jó és gonosz.
A kegyelmet a partra dobja,
tüske marja, de jó rabszolga.
Megostoroz.

A fájdalomra rászorítok,
erkölcseimre nincs több indok.
Apró isten.
Görgetem tovább a mesémet,
amit elrendelt ez az élet,
ítéletben.

Kúszok a porban, nem szégyellem,
álnok reményem menthetetlen.
Csendem örök.
Ólomlábamat a fagy járja,
nincs ébredése, megváltása.
Elköszönök.

Sztella Petrídu Szkutaroszból, Leszbosz szigetéről származik. A Ioanninai Egyetem Filozófiai, Pedagógiai és Pszichológiai Karán, valamint a Görög Partvédelmi Őrség Kadétiskolába szerzett diplomát. Ma a parti őrség aktív tisztje és három gyermek édesanyja.

Szabadidejében költészettel, próza- és dalszövegírással, zeneszerzéssel foglalkozik. Művei antológiákban, nyomtatott és elektronikus irodalmi folyóiratokban jelennek meg. Írói és zenei alkotásait görög és nemzetközi irodalmi, művészeti pályázatokon többször díjazták.

Eddig tizenkét verseskötete és egy regénye jelent meg, emellett öt saját zenei albumot és három kislemezt is kiadott.

Sztella Petrídu az Égei Írószövetség alapító tagja és elnöke, a *Texnes OnLine* (texnesonline.gr) elektronikus művészeti magazin létrehozója és főszerkesztője, és személyes blogot is vezet *Lyrides* címmel (lyrides.blogspot.com).

Nemrég jelent meg új könyve *Hol volt, hol nem volt...* címmel, amely az első, limerick versformájú meséje.

Eddig megjelent művei:

1. «Μίλα μου γι' αγάπη», ποιητική συλλογή, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2015.
2. «Αποχωρισμός», ποιητική συλλογή και cd single, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2016.
3. «Προσφυγιά», ποιητική συλλογή και cd single, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2016.
4. «Θάλασσα κι Ουρανός», ποιητική συλλογή και cd με δέκα τραγούδια, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2017.
5. «Ο Καιρός», ποιητική συλλογή και cd με πέντε τραγούδια, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2017.
6. «Έρωτας είναι», ποιητική συλλογή και cd με δώδεκα τραγούδια, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2018.
7. «Ανυπόταχτες σκέψεις, 151 χαϊκού», ποιητική συλλογή, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2019.
8. «Η αγάπη μπορεί», μυθιστόρημα και cd single, εκδόσεις Ελκυστής, Θεσσαλονίκη 2019.
9. «Αύγουστος, ποίηση σε μορφή τάνκα», ποιητική συλλογή, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2020.
10. «Έλα ξανά», ποιητική συλλογή και cd με δεκατρία τραγούδια, εκδόσεις Βακχικόν, Αθήνα 2020.
11. «Ροντέλα 4 εποχών», ποιητική συλλογή, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2021.
12. «Τριολέτα γένους θηλυκού», ποιητική συλλογή, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2021.
13. «Σονέτα της αγάπης», ποιητική συλλογή, εκδόσεις Άλφα πι, Χίος 2022.
14. «Μόνο εσύ», cd με δέκα τραγούδια, Καθρέφτης Ήχων Αθηναίων, Αθήνα 2023.
15. «Μια φορά κι έναν καιρό...», έμμετρο παραμύθι σε μορφή λίμερικ, εκδόσεις Ελκυστής, Θεσσαλονίκη 2023.

Cédrus Művészeti Alapítvány

1136 Budapest, Pannónia u. 6.

Mobil: (30) 511-3762

E-mail: szongy@gmail.com

Honlap: www.naputonline.hu

Felelős kiadó: Szondi György

Tördelőszerkesztő: Szondi Bence

Szerkesztők: Pancsosz Alexandra

és Villányi Alexandra

ISBN 978-615-6180-70-4